

Kursplan

för kurs på grundnivå

Sociala problem och specialpedagogiska möjligheter och dilemman
Social Problems and Special Pedagogical Possibilities and Dilemmas

15.0 Högskolepoäng
15.0 ECTS credits

Kurskod:	UQ114F
Gäller från:	HT 2008
Fastställt:	2008-06-10
Institution	Specialpedagogiska institutionen
Ämne	Specialpedagogik

Beslut

Kursen ges som fristående kurs i ämnet specialpedagogik.

Kursen vänder sig främst till studerande som avser att arbeta inom skolans tidigare och skolans senare år.

Kursansvarig institution är Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Denna kursplan är fastställd av prefekten 2008–06–10.

Beslut om upphävande är fattat av institutionsstyrelsen vid specialpedagogiska institutionen den 2020-12-08.

Kursplanen är giltig fr.o.m. termin H08.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Läro-, förskolläro- eller fritidspedagogexamen eller annan högskoleexamen om minst 120 hp samt Grundkurs i specialpedagogik 15 hp eller motsvarande. Som motsvarande bedöms specialpedagogisk inriktning i läroprogrammet, specialläroexamen, eller minst 30 hp inom specialpedagogiska programmet.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DK11	Diagnos av samhälle och skola	7.5
DK12	Specialpedagogik och social rättvisa	7.5

Kursens innehåll

Kursen anlägger olika perspektiv på kunskap, kultur- och människosyn vilka behandlas i relation till olika synsätt på demokrati, solidaritet, klass, kön och etnicitet. Dessa områden, begrepp, behandlas främst med avseende på skolans ansvar att skolans verksamhet lever upp till kraven på likabehandling och att kränkande handlingar aktivt ska motverkas. Sådana aspekter behandlas även i kursens examinationsuppgift(er).

Diagnos av samhälle och skola

- Utbildning och maktfrågor.
- Skolans rättviseproblematik.
- Dominansproblematik i skola/samhälle och ojämlika tillgångar av dominerande kapital.
- Segregation, egoistisk individualism, främlingskap och utslagningsproblem i skola och samhälle.
- Specialpedagogiska möjligheter och omöjligheter?

Specialpedagogik och social rättvisa

- Social rättvisa, gemenskap och demokrati som pedagogisk svårighet och möjlighet.
- Kan en socialt- och rättviseinriktad specialpedagogik stödja marginaliserade grupper?
- Solidariskt arbete mot utslagning.
- Några praktiska pedagogiska samarbetsövningar, exempelvis föräldrakontakter, antimobbningsarbete, drogprebyggande arbete.
- Överläggningar i skolan som pedagogisk möjlighet?

Förväntade studieresultat

Efter att ha genomgått kursen ska studenten kunna:

- uppmärksamma och ”diagnostisera” skolans sociala problem och möjligheter,
- kritiskt analysera, jämföra och diskutera ungdomars, barns och vuxengrupperns ojämlika tillgångar av dominerande socialt, kulturellt och ekonomiskt kapital i samhället och dess utbildningssystem,
- kritiskt analysera hur verksamheten kan utformas för att motverka och förebygga utslagning och kränkande behandling av barn och ungdom i pedagogiska sammanhang,
- kritiskt analysera och utveckla pedagogiska och specialpedagogiska verksamheter i syfte att stärka dess solidariskt och demokratiskt gemenskapsskapande innehåll.

Undervisning

Kursen genomförs genom föreläsningar, gruppövningar, IKT-användning, fältstudier, litteraturstudier och integrerad praktik i form.

I den integrerade praktiken undersöker den studerande något av de sociala problem och möjligheter som kursen teoretiskt och praktiskt behandlat. Den studerande reflekterar över varför och hur verksamheten kan/bör bli solidarisk med utsatta grupper. Den studerande prövar att genomföra en verksamhetsförlagd aktivitet med syfte att utveckla solidaritet.

Kunskapskontroll och examination

Delkurs 1 examineras genom seminarier och gruppdiskussioner som graderas U/G. De studerande ska kunna visa prov på förmåga att diagnostisera faktorer som kan medverka till utslagning och orättvisa skol- och samhällsförhållanden.

Delkurs 2 examineras i två moment; dels en muntligt genomförd gruppredovisning i vilken respektive studiegrupp gemensamt redovisar jämförande analyser av deltagarnas genomförda praktikuppgifter, och dels en skriftlig examinationsuppgift som redovisas vid ett presentationstillfälle vid kursens slut. Den skriftliga examinationsuppgiften kan till viss del innehålla en gruppuppgift, men ska till övervägande del utgöra en individuell reflektion och kritisk bearbetning av genomförda aktiviteter, kursinnehåll och diskussioner.

Praktikarbetet redovisas integrerat i kursens examinationsuppgifter. De studerande ska kunna visa prov på förmåga att kritiskt analysera och föreslå åtgärder med avsikt att motverka social utslagning och kränkande behandling.

Betygsättning på kurs sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

- A = Utmärkt
- B = Mycket bra
- C = Bra
- D = Tillfredsställande
- E = Tillräckligt
- Fx = Otillräckligt
- F = Helt otillräckligt

Kursens betygsriterier delas ut vid kursstart.

Studerande som fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå minst fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E.

Studerande som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studerande som fått betyget Fx eller F på ett prov två gånger av en examiner, har rätt att begära att en annan examiner utses för att bestämma betyg på provet. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Studering kan begära att examination enligt denna kursplan genomförs högst tre gånger under en tvåårsperiod efter det att kursplanen slutat gälla. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Kurslitteratur

Amnå, E. (red.) (1999;93). *Det unga folkstyret*. Stockholm: SOU 1999;93. Fakta info direkt. (s. 13-50).

Andersson, L-G., Persson, M. & Thavenius, J. (1999). *Skolan och de kulturella förändringarna*. Lund: Studentlitteratur. (180 s).

Atterström, H. & Persson, S. (2000). *Brister eller olikheter? Specialpedagogik på alternativa grundvalar*. Lund: Studentlitteratur. (56 s).

Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. (2001). *Från kvalitet till meningsskapande. Postmoderna perspektiv på exemplet förskolan*. Stockholm: HLS-förlag. (200 s).

Fraser, N. (2003). *Den radikala fantasin. Mellan omfördelning och erkännande*. Göteborg: Daidalos. (165 s).

Helldin, R. (1998). *Kommunerna och den specialpedagogiska verksamheten*. Stockholm: HLS Förlag. (229 s).

Jonsson, B. & Roth, K. (red.) (2006). *Demokratin och den svenska skolan*.

Kimber, B. (2004). *Att främja barns utveckling*. Solna: Ekelunds förlag. (200 s).

Liedman, S-E. (2000). *Att se sig själv i andra. Om solidaritet*. Stockholm: Albert Bonniers Förlag. (124 s).

Persson, S. (1998). *Förskolan i ett samhällsperspektiv*. Lund: Studentlitteratur. (200 s).

Sivertun, U. (2002). *Utslagning eller demokratiskt samarbete i gymnasieskolan*. Forskning nr 13. Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm, Institutionen för individ, omvärld och lärande (IOL). (175 s).

Sivertun, U. & Helldin, R. (2006). Utvärdering av Trestadsprojektet. Drogpreventivt arbete i fem Stockholmsskolor. *Forskning nr 33*. Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm, Institutionen för individ, omvärld och lärande (IOL). (125 s).

Thors, C. (red.) (2007). *Utstött - en bok om mobbning*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. (161 s).

Valbar litteratur

Den valbara litteraturen väljs i samråd med kursansvarig lärare.

Bergem, T. (2000). *Läraren i etikens motljus*. Lund: Studentlitteratur. (148 s).

Haug, P. (1998). *Pedagogiskt dilemma: Specialpedagogik*. Stockholm: Liber. (78 s).

Helldin, R. (2002). *Specialpedagogik och sociala problem i gymnasieskolan*. Lund: Studentlitteratur. (128 s).

Raundalen, M. & Lorentzen, G. (1996). *Barn och rasism*. Lund: Studentlitteratur. (134 s).

Måhlberg, K. & Sjöblom, M. (2003). *Lösningssinriktad pedagogik*. Smedjebacken: Mareld. (100 s).